

A hazai vállalkozások pénzügyi helyzetének percepciója 2021 januárjában

Az elemzésünkben szereplő adatok a GVI legfrissebb negyedéves konjunktúrafelvételéből származnak: 2021 januárjában összesen 349, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozást kérdeztünk meg pénzügyi helyzetéről. Az adatok a járvány második hulláma következtében bevezetett korlátozások hatásait is tartalmazzák. Az elemzésben a vállalkozások pénzügyi helyzetének percepcióját vizsgáljuk a pénzügyi kötelezettségek teljesíthetősége, a pénzügyi tartalékok szintje és az azonos ágazatba tartozó, közvetlen versenytársak piacról való kilépési kockázatára vonatkozó percepció szempontjából.

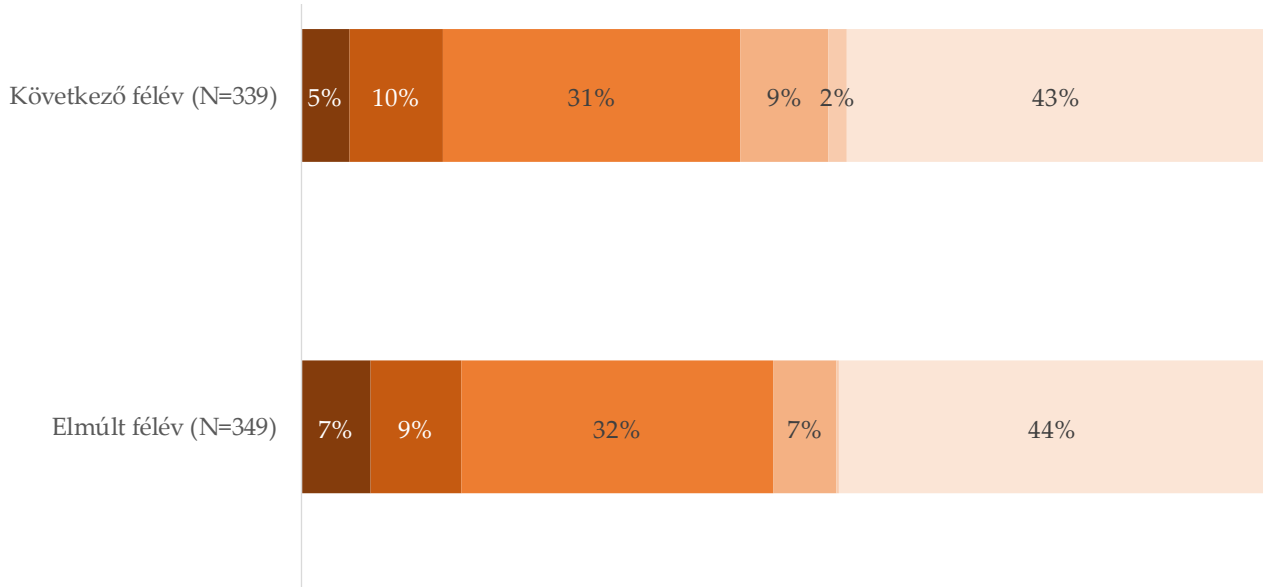
Pénzügyi kötelezettségek teljesíthetősége

Az elmúlt félévre és a következő félévre vonatkozóan a vállalkozások hasonlóan ítélik meg a pénzügyi kötelezettségek teljesíthetőségét. A cégek közel fele nem tapasztalt nehézséget/nem számít semmilyen nehézségre ezen a téren, közel harmaduk pedig a korábbihoz hasonlóan ítélte helyzetét ebből a szempontból. 2020 második félévében a vállalkozások 16 százalékának, 2021 első félévében pedig várhatóan 15 százalékuk számára vált/válik nehezebbé pénzügyi kötelezettségeik teljesítése a korábbiakhoz képest.

Ágazatok szerint legkevésbé a kereskedelmi cégek szembesültek problémákkal a pénzügyi

kötelezettségeik teljesíthetősége szempontjából és legkevésbé ezek a cégek számítanak nehézségekre. Noha mind a múlt félévre, mind a következő félévre vonatkozóan az építőipari cégek körében a legalacsonyabb azon vállalkozások aránya, amelyek egyáltalán nem tapasztaltak pénzügyi nehézségeket (39, illetve 35 százalék), a szolgáltató cégek körében kiemelkedően a legmagasabb azon vállalkozások aránya, amelyek számára nehezebbé vált/válik (25, illetve 23 százalék) a pénzügyi kötelezettségek teljesítése.

1. ábra: A pénzügyi kötelezettségek teljesíthetősége

■ 1 - Sokkal nehezebb lett/lesz ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Sokkal könnyebb lett/lesz ■ Egyáltalán nem volt/nem lesz nehézség

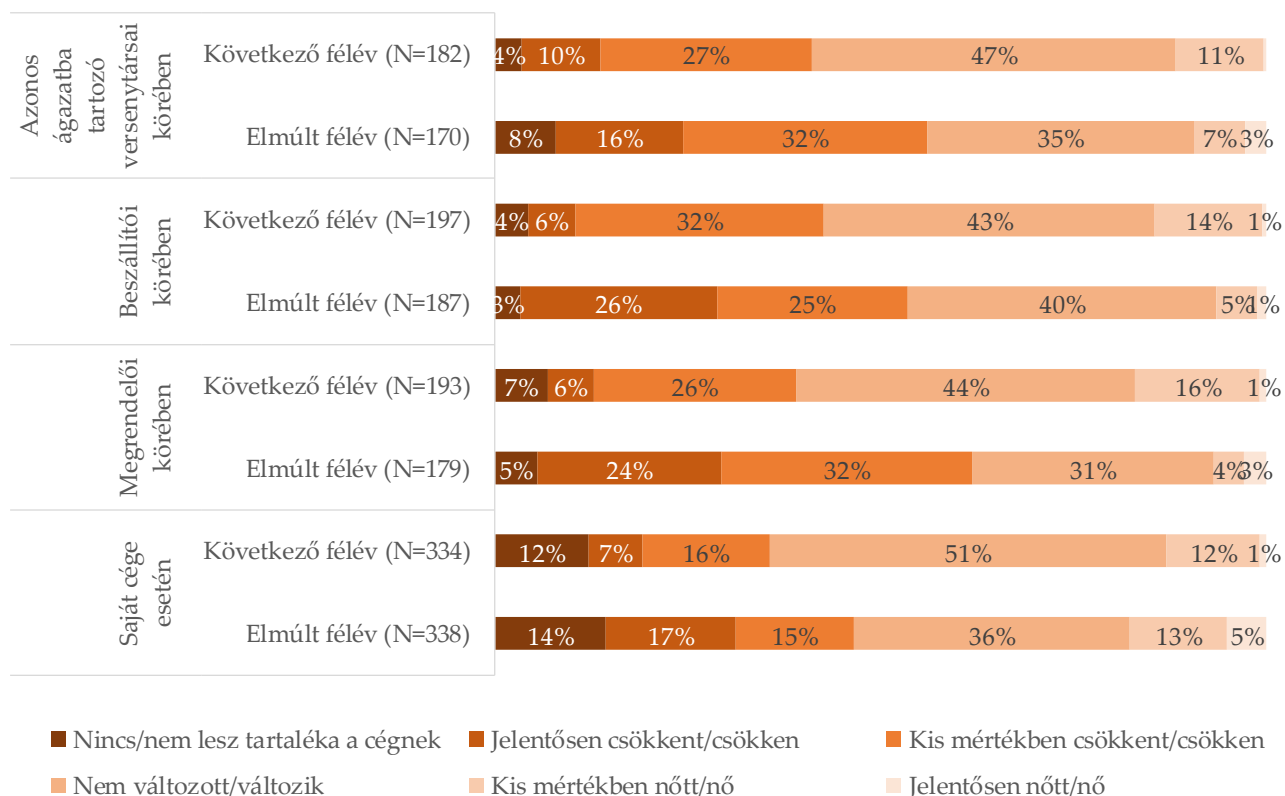
Forrás: GVI 2021

Pénzügyi tartalékok szintje

A pénzügyi tartalékok szintjének alakulását a saját cég mellett a megrendelőkre, a beszállítókra, illetve az azonos ágazatba tartozó versenytársakra vonatkozóan külön-külön vizsgáltuk. A tartalékok szintjét 2021. első féléve folyamán optimistábban ítélik meg a cégvezetők 2020. második félévéhez képest, az összes vizsgált vállalati csoportban. A különbség azonban inkább abból fakad, hogy a következő félévben nagyobb arányban számítanak a cégvezetők a pénzügyi tartalékok stagnálására a múlt félévhez képest az összes vizsgált csoportra (megrendelőik, beszállítóik, azonos ágazatba tartozó versenytársaik) vonatkozóan, saját cégük esetén azonban a következő félév folyamán

kisebb mértékben várják a tartalékok növekedését (13 százalék), mint amennyire az jellemző volt 2020 második félévében (18 százalék). A tartalékok teljes hiányára, illetve jelentős csökkenésére mind a múlt, mind a következő félévre vonatkozóan legmagasabb arányban (31, illetve 19 százalék) saját cégük esetén számítanak a válaszadók. Ugyanakkor a múlt félévre vonatkozóan szintén a saját cég esetén a legmagasabb azok aránya, akik a pénzügyi tartalékok szintjének növekedéséről számoltak be (18 százalék). A következő félévre vonatkozóan a saját cég esetén a legmagasabb azon cégvezetők aránya (51 százalék), akik nem várnak változást a pénzügyi tartalékok szintje szempontjából.

2. ábra: Pénzügyi tartalékok szintjének percepciója

Forrás: GVI 2021

Mind az elmúlt, mind a következő félévre vonatkozóan kitűnik, hogy a rendelkezésre álló pénzügyi tartalékok szempontjából szintén a szolgáltató cégek vannak a legkedvezőtlenebb helyzetben. A múlt félév esetén a szolgáltató cégek 59 százaléka számolt be a tartalékok csökkenéséről, vagy arról, hogy egyáltalán nincsen tartalékuk, és a következő félév során is erre számít 46

százalékuk. A többi vizsgált ágazatba tartozó vállalkozások között nem tapasztalható számottevő különbség a tartalékok megítélése szempontjából, de látható, hogy mind 2020 második, mind 2021 első féléve esetén az építőipari cégek körében a legalacsonyabb azon vállalkozások aránya (6 százalék, illetve 5 százalék), amelyek egyáltalán nem rendelkeznek tartalékokkal.

A piacról való kilépés és a tevékenység felfüggesztésének kockázata

Annak érdekében, hogy áttételes képet kapjunk arról, hogyan ítélik meg a vállalatvezetők a csőd-kockázat szintjét saját tevékenységi területükön, megkérdeztük a válaszadókat, milyen mértékben számítanak arra, hogy az azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenytársaik a következő félév folyamán kilépnek a piacról,

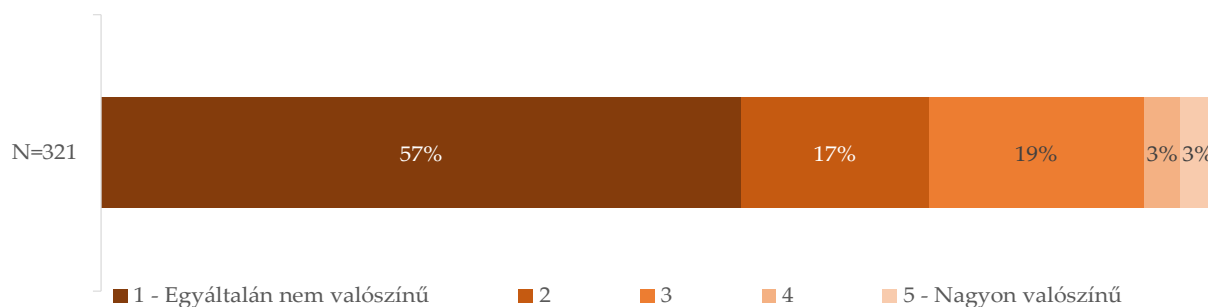
felfüggesztik tevékenységüket. Ennek alapján a vállalatvezetők több mint fele (57 százalék) egyáltalán nem tartja valószínűnek versenytársai piaci kilépését a közeljövőben, míg mindössze 3 százalékuk tartja nagyon valószínűnek, hogy lesz olyan versenytársa, amely felfüggeszti tevékenységét 2021 első félévében. Azok körében, akik nem zárták ki,

GHT 2021. március

hogy előfordulhat versenytársaik piaci kilépése, rákérdeztünk arra is, hogy milyen arányban számítanak erre az eseményre (várhatóan versenytársai mekkora részét fogja érinteni a tevékenység felfüggesztése). Ez az

arány 16 százalék átlagosan, azaz azok a cégvezetők, akik szerint előfordulhat versenytársaik piaci kilépése, arra számítanak, hogy minden hatodik hasonló tevékenységet végző cég érintett lehet ebben.

3. ábra: A következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépésének megítélése

Forrás: GVI 2021

Legkevésbé a kereskedelmi cégek vezetői számítanak versenytársaik piaci kilépésére a következő hónapok folyamán, míg leginkább az építőipari vállalkozások vezetői tartják valószínűnek, hogy közvetlen versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket a következő fél évben. Leginkább az 50–99 fő közötti cégek

vezetői számítanak versenytársaik piaci kilépésére a következő hónapok folyamán, míg legkevésbé a 250 fő feletti nagyvállalatok vezetői tartják valószínűnek, hogy közvetlen versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket a következő fél évben.

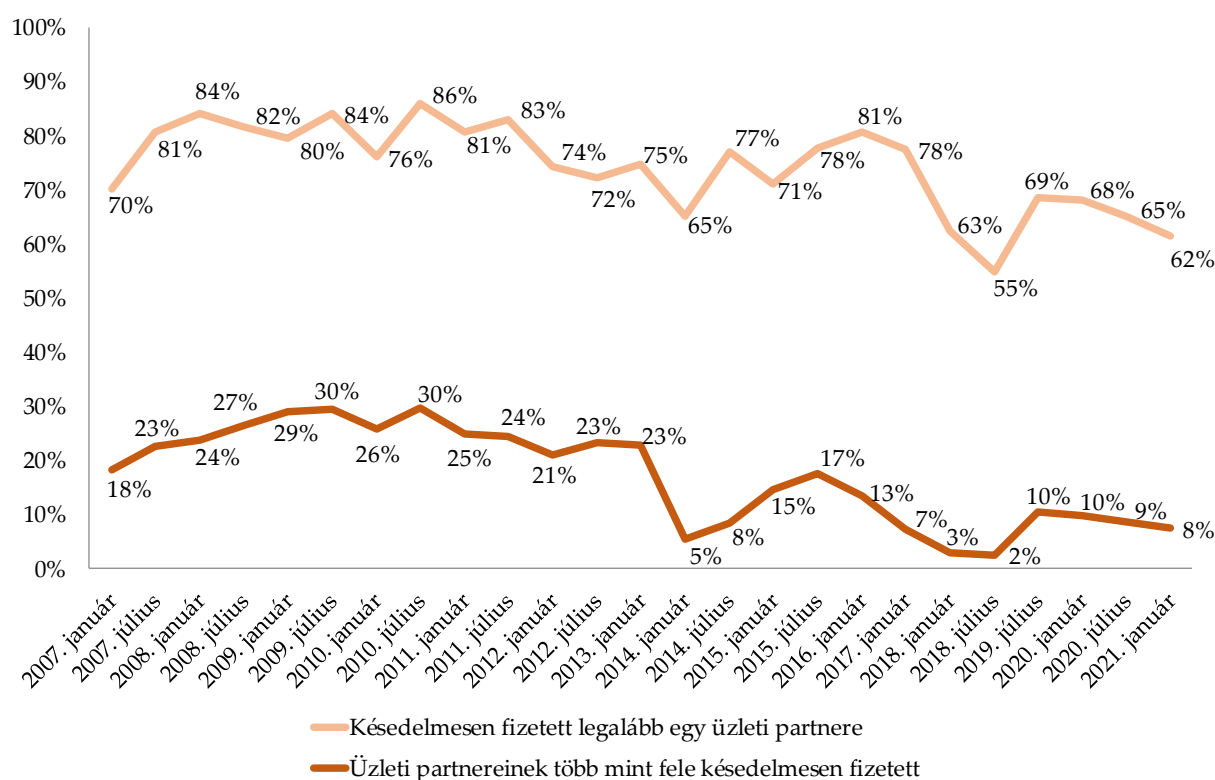
Késedelmes fizetés és lánc tartozás a magyar vállalkozások körében 2020-ban

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) friss elemzésében a hazai vállalkozások késedelmes fizetéssel és lánc tartozással kapcsolatos tapasztalatait vizsgálta. Az elemzés a GVI 2021. januári negyedéves konjunktúrafelvételének adatain alapul, melynek részeként 349, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozást kérdeztünk a késedelmes fizetéssel és a lánc tartozással kapcsolatban.

A felmérésben megkérdezett cégek 62 százaléka rendelkezett olyan üzleti partnerrel, amely 2020. második félévében több alkalommal is késedelmesen fizetett. Ugyanezen cégek aránya 2020 júliusában 65 százalék, míg fél évvel korábban, 2020 januárjában 68 százalék volt, azaz a legutóbbi adatfelvételekhez képest kevesebb válaszadó

tapasztalt késedelmes fizetést. Az előző időszakhoz képest kismértékben csökkent azon cégek aránya is, melyeknek üzleti partnereik több mint fele fizetett késedelmesen: 2020 januárjában a cégek 10 százaléka, 2020 júliusában a 9 százaléka, 2021 januárjában pedig a válaszadók 8 százaléka számolt be erről (lásd az 1. ábra).

1. ábra: Késedelmes fizetést tapasztaló cégek aránya, 2007–2021¹, N=275-408

Forrás: GVI 2021

¹ Az összes bemutatott idősor esetében figyelembe kell venni, hogy a felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmazzák a 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

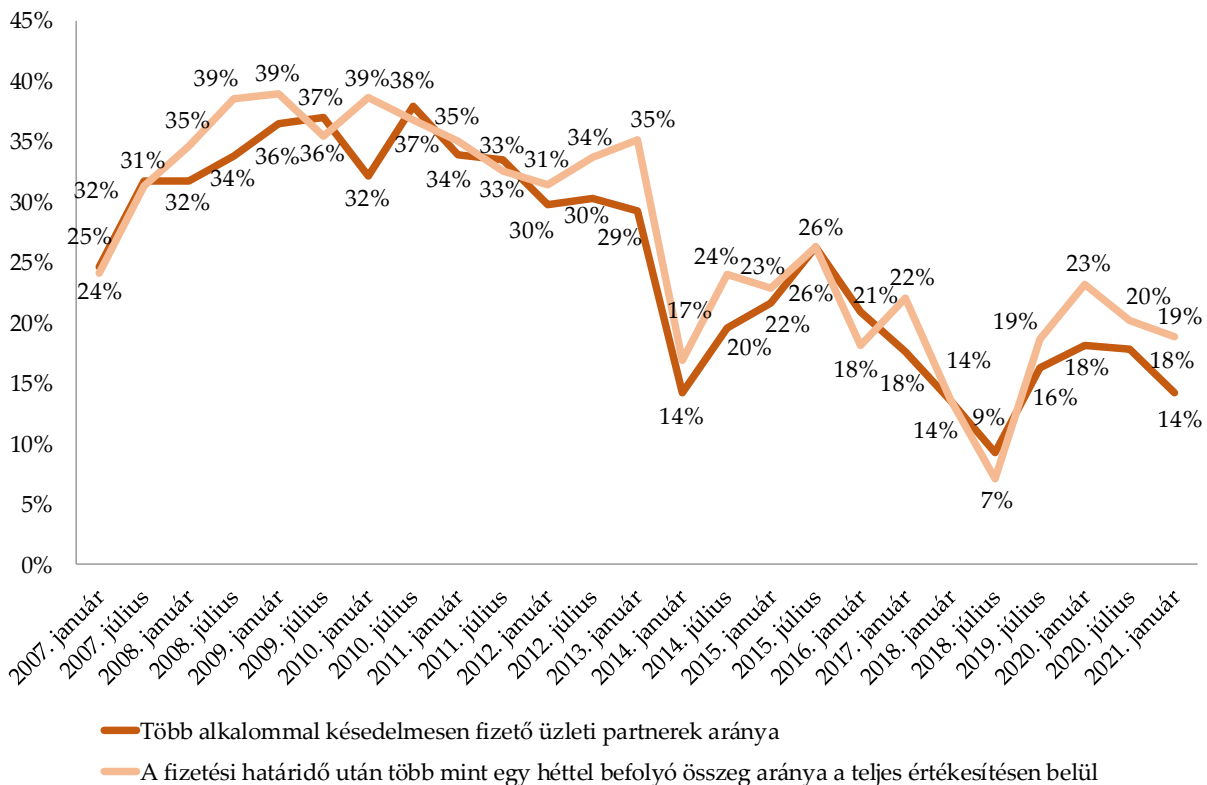
GHT 2021. március

Számottevő különbséget lehetett regisztrálni a vállalatméretet tekintve, hiszen míg a 20-49 fő (68 százalék) és a 100-249 fő közötti (66 százalék) cégek mintegy kétharmadának volt késedelmesen fizető partnere (a 2020 júliusában mért adatokkal szinte teljesen megegyezően), addig ugyanez az arány az 50-99 fő közötti vállalkozások esetében 56 százalék, a 250 fő feletti nagyvállalatoknál pedig 54 százalék volt. Ágazatonként vizsgálva az adatokat elmondható, hogy kiemelkedően gyakran találkoztak a kereskedelem területén működő vállalkozások a jelenséggel: 74 százalékuk volt kapcsolatban késve fizető partnerrel, ami 5 százalékponttal magasabb a fél évvel ezelőtt mért aránynál. Nőtt a késedelmes fizetés gyakorisága az építőiparban is, a 2020. júliusi 58 százalékról 62 százalékra, ugyanakkor a feldolgozóiparban 67 százalékról 62 százalékra, az egyéb gazdasági szolgáltatás területén pedig 64 százalékról 54 százalékra csökkent a késve fizetők aránya. Ebben részben szerepet játszhat az, hogy a felmérésben résztvevő, egyéb

gazdasági szolgáltatást végző cégek körében kiemelkedően magas, 13 százalék volt azon vállalkozások aránya, melyek legfeljebb 10 százalékos kapacitáson működtek (9 százalékuk pedig fel is függesztette a tevékenységét).

A válaszadó cégek átlagosan partnereik 14 százalékánál tapasztaltak késedelmes fizetést egynél többször, ami 4 százalékpontos csökkenést jelent 2020 júliusához képest, míg a fizetési határidőn túl befolyó összegek aránya az értékesítésen belül átlagosan 19 százalék volt, ami 1 százalékponttal alacsonyabb a fél évvel ezelőtti értéknél (lásd 2. ábra). Az eredmények alapján elmondható, hogy a vállalkozásoknak – a csökkenő tendencia ellenére – még mindig átlagosan több késve fizető partnerük van, és bevételeik nagyobb hányadát kapják meg késve a 2018. júliusban mért értékekhez képest.

2. ábra: Késedelmesen fizető partnerek aránya és a fizetési határidő után befolyó összeg aránya átlagosan, 2007–2021, N=256-408

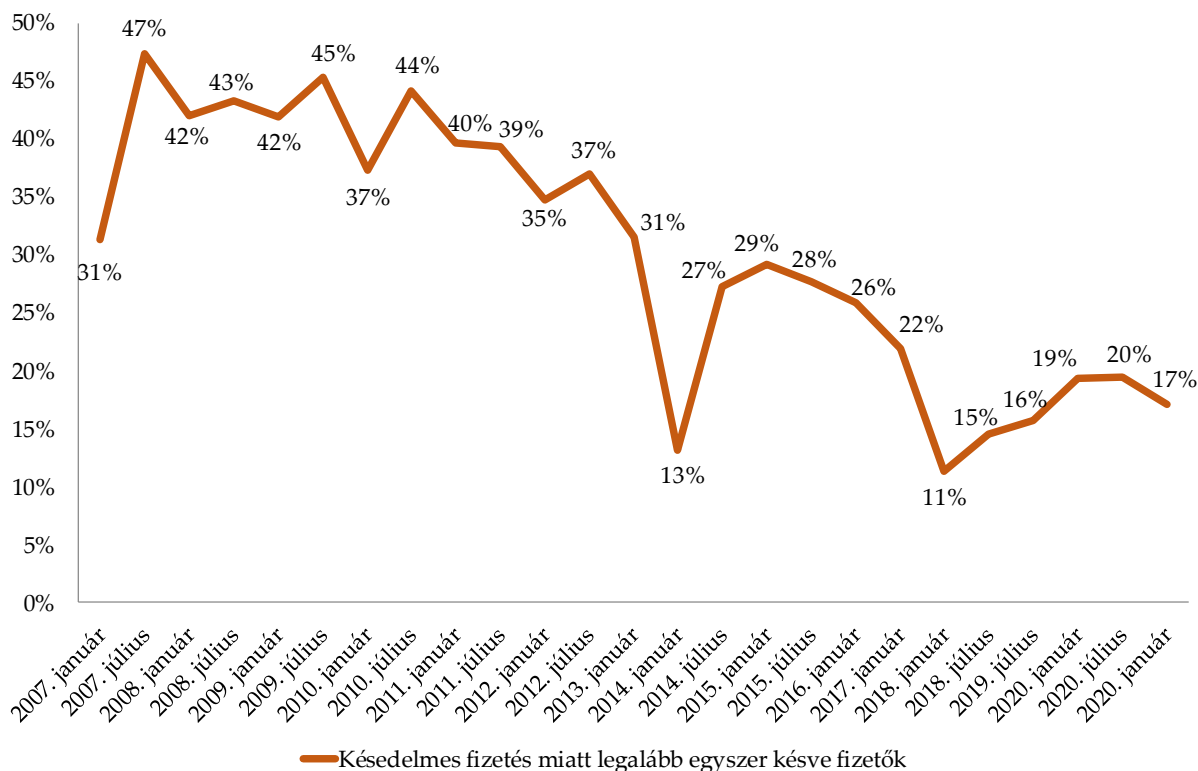
Forrás: GVI 2021

A válaszadó cégek átlagosan partnereik 14 százalékánál tapasztaltak késedelmes fizetést egynél többször, ami 4 százalékpontos csökkenést jelent 2020 júliusához képest, míg a fizetési határidőn túl befolyó összegek aránya az értékesítésen belül átlagosan 19 százalék volt, ami 1 százalékponttal alacsonyabb a fél évvel ezelőtti értéknél (lásd 2. ábra). Az eredmények alapján elmondható, hogy a vállalkozásoknak – a csökkenő tendencia ellenére – még mindig átlagosan több késve fizető partnerük van, és bevételeik nagyobb

hányadát kapják meg késve a 2018. júliusban mért értékekhez képest.

Azon cégek aránya, amelyek vevőik késedelmes fizetése miatt legalább egyszer nem tudtak időben fizetni a beszállítóknak, az elmúlt fél évben 3 százalékponttal, 17 százalékra csökkent, megtörve ezzel a 2018 júliusa óta tartó emelkedő trendet: míg az ilyen cégek aránya 2018 januárjában 11 százalék volt, addig 2020 júliusában már a vállalkozások 20 százaléka válaszolta, hogy a megelőző egy évben előfordult a láncartozás (lásd a 3. ábra).

3. ábra: Vevőik késedelmes fizetése miatt legalább egyszer késve fizető cégek aránya, 2007–2021, N=296-417

Forrás: GVI 2021

A láncartozás okozta problémák súlya a válaszadó cégek 60 százaléka szerint nem változott, 6 százaléuk szerint csökkent, míg 35 százaléuk szerint nőtt a felmérést megelőző fél éves időszakban. A láncartozás problémájának súlyosbodását érzékelő vállalkozások aránya 2020 júliusában 44 százalék volt, azt megelőzően utoljára a 2008-as gazdasági világválságot követő felmérésekben, 2009 januárjában és júliusában

(46 és 47 százalék), valamint 2012 júliusában (38 százalék) haladta meg ezt a mértéket – miközben 2019 júliusában még mindösszesen 9 százalékon állt. A vállalkozások percepciója tehát nem követte le teljes mértékben a késedelmes fizetéssel és a láncartozással kapcsolatos mutatók alakulását, ugyanakkor meg kell említeni, hogy ennél a kérdésnél volt a legmagasabb a „nem tudja” válaszok aránya (21 százalék).

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozási időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(március)	6,0%	6,0%	6,0%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(március)	66,6	66,6	60,7
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(március)	96,6	100,4	92,7
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(március)	96,6		90,4
USA	Munkanélküliségi ráta	(március)	6,0%	6,0%	6,2%
	CB fogyasztói bizalmi index	(március)	109,7	96,9	90,4
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(március)	59,1	59,0	58,6
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(március)	51,9	51,0	50,6

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

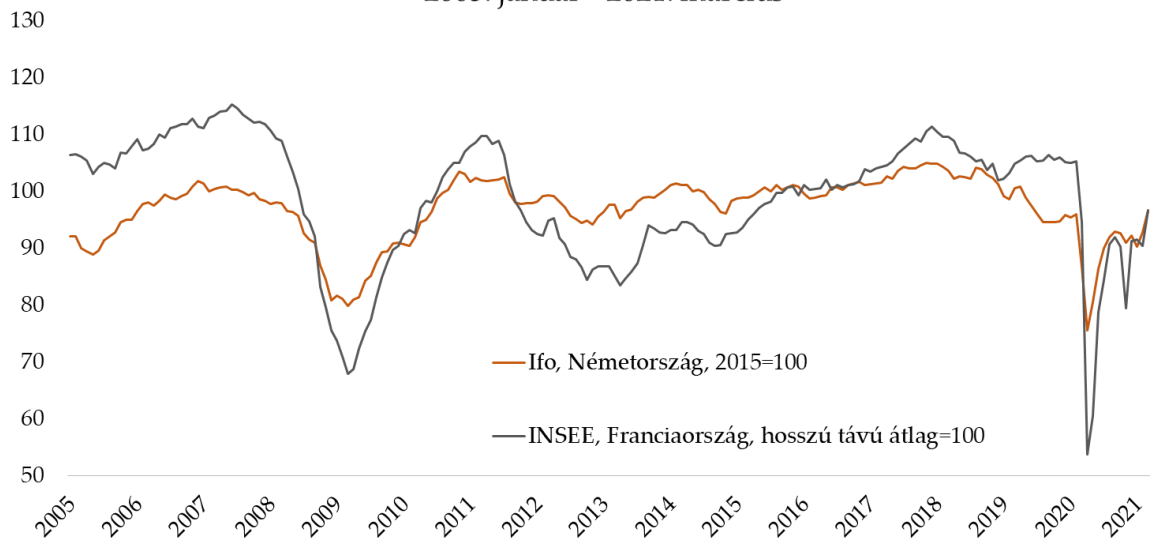
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke szignifikánsan nőtt februárhoz képest. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) az előző hónaphoz képest szintén jelentősen nőtt. Németországban a munkanélküliségi ráta értéke ugyanaz maradt. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index értéke szignifikánsan nőtt az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke nőtt az előző hónaphoz képest, és jobban teljesített a vártnál. Az amerikai feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke nőtt februárhoz viszonyítva. A munkanélküliségi ráta kis mértékben javult az előző hónaphoz képest. A kínai beszerzési index értéke nőtt az előző hónaphoz képest.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2021. március

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

Tel: 235-05-84

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horáth Ágoston elemző, GVI

Bacsák Dániel elemző, GVI

Tóth Katalin, elemző GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina

ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2021.március, Budapest,

2021-04-14